ODPORÚČANIE RADY

z 9. júla 2019,

ktoré sa týka národného programu reforiem Bulharska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Bulharska na rok 2019

(2019/C 301/02)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ([1]), a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ([2]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2019 prijatím ročného prieskumu rastu 21. novembra 2018. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Komisia 21. novembra 2018 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Bulharsko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.

([1]) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

(2) Správa o Bulharsku na rok 2019 bola uverejnená 27. februára 2019. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Bulharsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 13. júla 2018 ([3]), následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté pre jednotlivé krajiny v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Bulharska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Bolo v nej zahrnuté aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, ktorého výsledky boli takisto uverejnené 27. februára 2019. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Bulharsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Slabé miesta finančného sektora sú spojené predovšetkým s vysokou mierou zadlženosti a nesplácaných úverov v podnikovom sektore. Hoci došlo k pokroku pri riešení zdrojov nerovnováh, zásadný význam bude mať úplné vykonanie a monitorovanie nedávnych reforiem dohľadu a správy v bankovom a nebankovom finančnom sektore.

(3) Bulharsko predložilo 24. apríla 2019 svoj národný program reforiem na rok 2019 a svoj konvergenčný program na rok 2019. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali súčasne.

(4) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na roky 2014 – 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 ([4]), platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí.

(5) Bulharsko v súčasnosti podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu. Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2019 má pri východisku celkového prebytku 2 % hrubého domáceho produktu (HDP) v roku 2018 za cieľ dosiahnuť deficit 0,3 % HDP v roku 2019 a prebytok 0,4 % HDP v roku 2020, 0,2 % v roku 2021 a 0,1 % v roku 2022. Na základe prepočítaného štrukturálneho salda ([5]) sa strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je štrukturálny deficit vo výške 1 % HDP v štrukturálnom vyjadrení, naďalej prekračuje počas celého programového obdobia. Na základe konvergenčného programu na rok 2019 sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP postupne klesne z 22,6 % HDP v roku 2018 na 16,7 % v roku 2022. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je realistický. Na základe prognózy Komisie z jari 2019 sa predpokladá, že štrukturálne saldo zaznamená v roku 2019 prebytok vo výške 0,7 % HDP a v roku 2020 prebytok vo výške 0,6 % HDP, čo je nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Rada celkovo zastáva názor, že Bulharsko v roku 2019 a 2020 podľa predpokladov dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu.

(6) Daňové príjmy a dodržiavanie daňových predpisov sa zlepšujú a zavádzajú sa viaceré iniciatívy. Zdá sa však, že výber daní sa nezlepšuje všade rovnakým tempom. Týka sa to najmä daní z práce a príspevkov na sociálne zabezpečenie a niektorých kategórií spotrebných daní. Existujú aj dôkazy o tom, že nedeklarovaná práca a nezákonný obchod s palivami zostávajú naďalej problémom. Pre ďalšie zníženie stále rozsiahlej tieňovej ekonomiky je mimoriadne dôležité pokračovať v úsilí o zlepšenie výberu daní a prijať dodatočné cielené opatrenia na riešenie problémov v konkrétnych oblastiach daňového systému.

(7) Vláda podnikla kroky na zlepšenie účinnosti verejných výdavkov. Svetová banka dokončila preskúmanie výdavkov, ktoré sa týkalo viacerých verejných inštitúcií (ministerstiev a obcí), a dve pilotné štúdie, jednu týkajúcu sa policajnej práce a protipožiarnej ochrany a druhú týkajúcu sa odpadového hospodárstva, a vydala aj príručku zameranú na budúce preskúmania zo strany vlády. V strednodobej fiškálnej stratégii z roku 2018 vláda zaviedla niekoľko ukazovateľov výkonnosti s cieľom posudzovať dosah výdavkov v rôznych oblastiach politiky v čase a poskytnúť podklady na hodnotenie a plánovanie rozpočtu. V nadväznosti na tieto iniciatívy sa očakáva zvýšenie kvality, účinnosti a transparentnosti verejných výdavkov a následne aj kvantity a kvality verejných statkov.

([3]) Ú. v. EÚ C 320, 10.9.2018, s. 7.

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

([5]) Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

(8) Štátom vlastnené podniky trpia z dôvodu slabej správy a riadenia, čo sa do značnej miery odzrkadľuje aj v ich hospodárskej výkonnosti. Reforma právneho rámca pre správu a riadenie štátom vlastnených podnikov prebieha v spolupráci s Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a s podporou služby Komisie na podporu štrukturálnych reforiem. Cieľom reformy je riešiť súčasné nedostatky zosúladením vnútroštátnych právnych predpisov s usmerneniami OECD o správe a riadení pre štátom vlastnené podniky. Prijatie a účinné vykonávanie rámca zabezpečí kontinuitu a bude rozhodujúce pre úspech reformy.

(9) V priaznivom hospodárskom prostredí sa v priemere zlepšili podiely kapitálu a likvidity bánk. Zároveň sa znížili nesplácané úvery nefinančných korporácií, aj keď stále zostávajú vysoké. Sekundárny trh s nesplácanými úvermi stal dynamickejším. Národná banka Bulharska prijala 30. mája 2019 rozhodnutie implementovať usmernenia EBA týkajúce sa riadenia nesplácaných a reštrukturalizovaných expozícií. Nadväzujúce opatrenia vyplývajúce z preskúmaní finančného sektora posilnili bankový sektor, ale niektoré slabé miesta pretrvávajú. Nové regulačné iniciatívy v roku 2018 zahŕňali pravidlá týkajúce sa veľkej majetkovej angažovanosti a identifikácie prepojených klientov, zvýšenia miery proticyklickej kapitálovej rezervy a zavedenia makroprudenciálnych nástrojov pre opatrenia zamerané na dlžníkov. V nadväznosti na legislatívne iniciatívy týkajúce sa expozícií spriaznených osôb je pre podporu riadnych obchodných postupov kľúčové vyvíjať udržateľné úsilie v oblasti dohľadu v záujme obmedzenia úverov pre spriaznené osoby a ukladania sankcií za porušenie ustanovení o kolaterále. Ďalším prebiehajúcim opatrením, ktoré prispeje k odolnosti finančného sektora, je posilnenie rámca pre riešenie krízových situácií bánk.

(10) Dokončenie reformy platobnej neschopnosti by mohlo pomôcť znížiť vysoký nesplatený dlh súkromného sektora a stále vysoký podiel nesplácaných úverov. Niektoré chýbajúce prvky znižujú efektívnosť a účinnosť rámca pre platobnú neschopnosť, čo vedie k pomalým a nákladným insolvenčným konaniam. Absencia primeraných nástrojov monitorovania zároveň bráni náležitej analýze súčasných a nových postupov predinsolvenčných a insolvenčných konaní a neumožňuje identifikovať konkrétne prekážky alebo slabé miesta. V októbri 2018 požiadalo Bulharsko o pomoc službu Komisie na podporu štrukturálnych reforiem, aby mu pomohla pokročiť v reforme rámca pre platobnú neschopnosť. Tento projekt identifikuje nedostatky v rámci pre platobnú neschopnosť a vypracuje sa v rámci neho plán na ich odstránenie. Je dôležité udržať tempo reforiem a vykonať pripravovaný plán.

(11) Bulharsko prijalo v roku 2018 a následne v máji 2019 legislatívne zmeny a pracuje na plne konzistentnej transpozícii smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 ([6]) (štvrtá smernica o boji proti praniu špinavých peňazí). Pozornosť by sa mala venovať účinnému vykonávaniu týchto opatrení. Orgány stále nefinalizovali a neoznámili vnútroštátne posúdenie rizika, ktoré je základným kameňom pre navrhnutie primeraných vnútroštátnych politík na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Z nedávneho vývoja v bankovom sektore navyše vyplýva, že treba zlepšiť vnútroštátny dohľad nad medzinárodnými finančnými transakciami a zabezpečiť účinné presadzovanie rámca boja proti praniu špinavých peňazí (AML). Je potrebné lepšie riešiť riziko korupcie, pretože ide o predikatívny trestný čin vedúci k prianiu špinavých peňazí. Bulharské orgány budú musieť preukázať konkrétne výsledky a dosiahnuť úspešnú bilanciu, ktorá bude doložená konečnými rozhodnutiami v prípadoch korupcie na vysokých miestach. Využívanie finančného vyšetrovania a profilovania na základe finančných informácií je obmedzené.

(12) Vykonáva sa reforma nebankového dohľadu. Komisia pre finančný dohľad prijala v septembri 2017 v spolupráci s Európskym orgánom pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov akčný plán na reformovanie nebankového finančného dohľadu. Úplné a včasné vykonávanie a presadzovanie tohto akčného plánu, ktoré stále prebieha, prispeje k primeranému dohľadu nad nebankovým finančným sektorom. Zaviedli sa zmeny sekundárnych právnych predpisov zamerané na zlepšenie pravidiel oceňovania a na ich uplatňovanie. Ich účinné vykonávanie a presadzovanie by riešilo zostávajúce problematické otázky oceňovania, ktoré boli identifikované v minulosti. A napokon, dohľad na úrovni skupiny zostáva aj naďalej výzvou pre zabezpečenie primeraného rizikovo orientovanému dohľadu nad poistením.

([6]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 73).

(13) Určité slabé miesta sú v odvetví poistenia vozidiel. Presne vymedzené pravidlá týkajúce sa náhrady by uľahčili harmonizovanejší prístup sudcov pri rozhodovaní o jednotlivých prípadoch. Z dlhodobého hľadiska by takáto metodika pomohla znížiť náklady, volatilitu a upisovacie riziko pri podnikaní v oblasti poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Udržateľnosť tohto odvetvia by zvýšila aj lepšia tvorba cien, pri ktorej by sa zohľadňovali údaje o tom, ako klienti jazdili v minulosti. Komisia pre finančný dohľad navrhla systém bonusov a malusov, ktorý je predmetom širokej verejnej diskusie. Vážne obavy vyvolala napokon aj likvidita kancelárie systému zelenej karty, a to najmä preto, lebo jeden bulharský poisťovateľ nevyplácal pohľadávky. Pre dôveryhodnosť a efektívnosť systému je rozhodujúce, aby všetci členovia dôsledne dodržiavali svoje povinnosti.

(14) Infraštruktúra trpí z dôvodu veľkých investičných medzier. Pokrytie a kvalita dopravnej infraštruktúry sa zlepšili, ale zostávajú pod priemerom Únie. Transeurópska dopravná sieť v Bulharsku je stále nedokončená. Za posledných päť rokov došlo navyše k výraznému nárastu emisií skleníkových plynov z cestnej dopravy. Je potrebné ďalej rozvíjať železničné a cestné úseky, ako aj príslušné európske systémy riadenia železničnej dopravy a inteligentné dopravné systémy. Bulharsko má nízku mieru pripojenia a úpravy komunálnych odpadových vôd, vysokú mieru znečistenia ovzdušia a skládkovania komunálneho odpadu a úroveň recyklácie, ktorá je výrazne nižšia ako priemer Únie. Potrebné sú investície na podporu udržateľného vodného hospodárstva, efektívneho využívania zdrojov a prechodu na obehové hospodárstvo. Značné investičné potreby existujú okrem toho v oblasti energetiky, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na túto zmenu. Vysoká energetická náročnosť hospodárstva a pomalý pokrok pri plnení cieľov energetickej efektívnosti, najmä v sektore budov, brzdia produktivitu a konkurencieschopnosť podnikov v krajine. Preto je potrebné zintenzívniť úsilie, aby sa zabezpečilo dosiahnutie výrazných úspor energie prostredníctvom cielených investícií do odvetví priemyslu, dopravy a budov. Zvýšené investície do infraštruktúry čistej energie (ako je čistá a nízkouhlíková výroba elektrickej energie, prepojenia a inteligentné siete) v súlade s prioritami uvedenými v návrhu národného plánu Bulharska v oblasti klímy a energetiky by ďalej pomohli zlepšiť celkovú konkurencieschopnosť hospodárstva a kvalitu života ľudí.

(15) Napriek tomu, že v roku 2018 sa zvýšil rozpočet na verejný výskum, výdavky na výskum a vývoj zostávajú veľmi nízke v súkromnom aj vo verejnom sektore. Súkromné investície do výskumu a vývoja ovládajú veľké nadnárodné spoločnosti a sústreďujú sa v regióne hlavného mesta. Pomalé tempo vykonávania reforiem a veľká roztrieštenosť v systéme výskumu, vývoja a inovácií obmedzujú prínos výskumu a vývoja pre produktivitu a rast. Veľký počet univerzít a výskumných ústavov naďalej dosahuje slabé výsledky v špičkovom vedeckom výskume. Prepojenia medzi vedou a podnikmi sú naďalej veľmi slabé a zdrojom značných obáv je dostupnosť ľudského kapitálu v systéme výskumu a vývoja. Klastre a ich potenciál v Bulharsku sú nedostatočne rozvinuté, pretože často nedosahujú kritickú masu. Ďalšie reformy v kombinácii s účinným riadením a efektívnejšími verejnými investíciami môžu maximalizovať vplyv na produktivitu a zlepšiť konkurencieschopnosť hospodárstva. Zvýšenie digitalizácie spoločností a zavedenie nových obchodných modelov majú okrem toho zásadný význam pre produktivitu krajiny.

(16) Reformy verejnej správy a elektronickej verejnej správy sú naďalej pomalé a prinášajú nedostatočné zlepšenia, zatiaľ čo podnikateľské prostredie je aj naďalej slabé. Boli prijaté viaceré reformné opatrenia, ale ich vykonávanie v praxi zaostáva. Medzi hlavné prekážky brániace investovaniu naďalej patria inštitucionálne nedostatky, regulačná neistota, korupcia a nedostatočná ponuka pracovnej sily. Viac transparentnosti, zrozumiteľnejšie pravidlá a dlhodobá perspektíva by boli pre riadenie vo verejnom sektore prínosom. Nedostatky v dôsledku obmedzených finančných a ľudských zdrojov sú zjavné aj v oblasti skúšania a bezpečnosti výrobkov. Okrem toho, aj keď veľká väčšina opatrení zahrnutých do národnej stratégie verejného obstarávania bola prijatá, ich vykonávanie si vyžaduje nepretržité monitorovanie, kontrolu a posudzovanie. Časté využívanie priameho zadávania zákaziek a vysoký počet tendrov s jedinou ponukou predstavuje hrozbu pre transparentnosť a účinnosť systému. Pretrvávajúcou výzvou sú administratívne kapacity v sektore verejného obstarávania, rovnako ako profesionalizácia verejných obstarávateľov a hromadné obstarávanie. Značné oneskorenie pri zavádzaní elektronického obstarávania bráni ďalšiemu zlepšeniu transparentnosti a efektívnosti postupov verejného obstarávania.

(17) Hoci sa situácia na trhu práce zlepšila, problémy pretrvávajú. Miera zamestnanosti dosiahla najvyššiu úroveň od pristúpenia Bulharska k Únii a miera nezamestnanosti je nižšia ako priemer Únie. Napriek tomuto pozitívnemu vývoju sa niektoré skupiny, ako napríklad nízkokvalifikovaní pracovníci, mladí ľudia, Rómovia a ľudia so zdravotným postihnutím, stále stretávajú s ťažkosťami pri hľadaní práce. Zavádzajú sa osobitné opatrenia na podporu pre dlhodobo nezamestnaných, ktorí v roku 2018 predstavovali 3 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Kombinácia účinných a udržateľných podporných opatrení, aktívnych politík trhu práce a integrovaných služieb zamestnanosti a sociálnych služieb by mohla zlepšiť zamestnateľnosť znevýhodnených skupín a ich šance nájsť si prácu.

(18) Prehlbujúci sa nedostatok zručností v Bulharsku si vyžaduje značné investície. Zamestnateľnosť mladých ľudí by sa mohla zvýšiť, keby sa zlepšila kvalita a účinnosť stáží a učňovskej prípravy. Účasť na zvyšovaní úrovne zručností a rekvalifikačných opatreniach u dospelej populácie je navyše veľmi nízka. Napriek zavedeniu opatrení na posilnenie rozvoja digitálnych zručností patrí úroveň základných digitálnych zručností Bulharska (základné digitálne zručnosti má 29 % osôb v porovnaní s priemerom Únie na úrovni 57 %) aj naďalej medzi najnižšie v Únii.

(19) Napriek tomu, že bol ratifikovaný Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o určovaní minimálnej mzdy majú zamestnávatelia a odborové zväzy aj po niekoľkých kolách rokovaní v priebehu roka 2018 stále odlišné názory na kritériá, ktoré sa majú uplatňovať pri stanovovaní minimálnej mzdy. Pokiaľ ide o objektívny a transparentný mechanizmus stanovovania miezd, existuje priestor na väčší konsenzus. Aj keď sa zdá, že sa zapojenie sociálnych partnerov do tvorby a vykonávania politík a reforiem zvýšilo, naďalej je potrebná podpora posilneného sociálneho dialógu.

(20) Výsledky v oblasti vzdelávania sú stále slabé a naďalej sú výrazne ovplyvňované sociálno-ekonomickým postavením rodičov. To odzrkadľuje výzvy týkajúce sa kvality a inkluzívnosti systému vzdelávania a odbornej prípravy. Bulharsko neinvestuje dostatočne do vzdelávania, najmä do predškolského a základného vzdelávania, čo sú dve oblasti, ktoré prispievajú k vytváraniu rovnakých príležitostí už od raného veku. Účasť na kvalitnom vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve je nízka, a to najmä v prípade Rómov a detí z iných znevýhodnených skupín. Miera predčasného ukončenia školskej dochádzky je stále vysoká, čo negatívne vplýva na ich budúcu zamestnateľnosť a šance na trhu práce. Relevantnosť odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce a dostupnosť duálneho odborného vzdelávania a prípravy zostávajú naďalej nedostatočné. Aj keď sa niektoré opatrenia vykonávajú, je potrebné ďalšie úsilie s cieľom zabezpečiť, aby súbor zručností absolventov vysokých škôl mohol konzistentne riešiť nedostatok zručností v krátkodobom a strednodobom horizonte. Zaviedli sa niektoré opatrenia na rekvalifikáciu učiteľov a na zatraktívnenie tejto profesie. Počiatočné a priebežné vzdelávacie programy pre učiteľov si však vyžadujú ďalšie posilnenie a stále je potrebné ďalšie úsilie na zlepšenie pracovných podmienok pedagogických pracovníkov.

(21) Bulharsko naďalej čelí vysokej príjmovej nerovnosti a riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia. Aj keď sa miera chudoby alebo sociálneho vylúčenia znižuje a v roku 2018 predstavovala 32,8 %, je stále výrazne nad priemerom Únie. Systém sociálneho zabezpečenia sa nevzťahuje na všetky zamestnané osoby a systém sociálnej ochrany nie je dostatočný na riešenie závažných sociálnych problémov. To odzrkadľuje nízku úroveň sociálnych výdavkov, nerovnomernú dostupnosť sociálnych služieb na celom území a obmedzené prerozdeľovacie účinky daňového systému. V roku 2018 boli príjmy najbohatších 20 % obyvateľov 7,7-násobne vyššie než príjmy najchudobnejších 20 % domácností, čo stále patrí k najvyšším rozdielom v Únii. Napriek určitým opatreniam zostáva primeranosť a pokrytie minimálneho príjmu aj naďalej obmedzené a stále chýba objektívny mechanizmus na pravidelnú aktualizáciu. Sociálne služby sú brzdené nízkou kvalitou a chýbajúcim integrovaným prístupom k aktívnemu začleňovaniu. Pretrvávajú rozdiely v prístupe k sociálnym službám, zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti. Tým sa oslabuje schopnosť týchto služieb poskytovať komplexnú podporu najzraniteľnejším osobám, ako sú Rómovia, deti, starší ľudia, osoby so zdravotným postihnutím a ľudia žijúci vo vidieckych oblastiach. Časť obyvateľov má ťažkosti so získaním prístupu k cenovo dostupnému bývaniu. Preto je potrebné väčšie úsilie s cieľom podporiť aktívne začleňovanie, posilniť sociálno-ekonomickú integráciu zraniteľných skupín vrátane Rómov, zlepšiť prístup ku kvalitným službám a riešiť materiálnu depriváciu.

(22) Odvetvie zdravotnej starostlivosti je stále charakterizované nízkymi verejnými výdavkami. Obyvatelia Bulharska majú obmedzený prístup k zdravotnej starostlivosti, a to v dôsledku nerovnomerného rozdelenia limitovaných zdrojov a nízkej miery krytia zdravotného poistenia. Priame platby od pacientov sú značné, pretože musia kompenzovať nízku úroveň verejných výdavkov. Nízka dostupnosť všeobecných lekárov obmedzuje poskytovanie primárnej starostlivosti. Značný je aj nedostatok zdravotných sestier, pričom ich počet na obyvateľa patrí k najnižším v Únii. Tieto nedostatky by pomohlo riešiť rýchlejšie a účinnejšie vykonávanie národnej stratégie v oblasti zdravia.

(23) V rámci mechanizmu spolupráce a overovania Komisia aj naďalej sleduje reformu súdnictva a boj proti korupcii a organizovanému zločinu v Bulharsku. Tieto oblasti preto v odporúčaniach pre Bulharsko nie sú zahrnuté, ale sú dôležité pre rozvoj priaznivého podnikateľského prostredia v krajine. V správe o mechanizme spolupráce a overovania z novembra 2018 sa uvádza, že Bulharsko pokračovalo vo svojom úsilí o reformu súdnictva a riešenie nedostatkov v boji proti korupcii a organizovanému zločinu, vo viacerých oblastiach by však bolo potrebné ďalšie úsilie. Očakáva sa, že Komisia opäť posúdi dosiahnutý pokrok začiatkom jesene 2019.

(24) Programovanie finančných prostriedkov Únie na roky 2021 – 2027 by mohlo pomôcť riešiť niektoré z nedostatkov identifikovaných v odporúčaniach, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine na rok 2019. Bulharsku by to umožnilo čo najlepšie využiť uvedené prostriedky v identifikovaných sektoroch, pričom by sa zohľadnili regionálne rozdiely. Dôležitým predpokladom pre úspech týchto investícií je posilnenie administratívnej kapacity krajiny, pokiaľ ide o riadenie týchto prostriedkov.

(25) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra 2019 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Bulharska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2019. Zároveň posúdila konvergenčný program na rok 2019, národný program reforiem na rok 2019 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Bulharsku v predchádzajúcich rokoch. Komisia zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Bulharsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

(26) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala konvergenčný program na rok 2019 a zastáva názor ([7]), že Bulharsko podľa predpokladov dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu.

(27) Rada na základe hĺbkového preskúmania Komisie a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2019 a konvergenčný program na rok 2019. Jej odporúčania vydané podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedenom odporúčaní 2,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Bulharsko v rokoch 2019 a 2020 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Zlepšiť výber daní prostredníctvom cielených opatrení v oblastiach, ako sú dane z palív a práce. Zmodernizovať správu a riadenie štátom vlastnených podnikov prijatím a vykonaním pripravovaných právnych predpisov.

2. Zabezpečiť stabilitu bankového sektora posilnením dohľadu, podporou primeraného oceňovania aktív vrátane bankového kolaterálu a podporou fungujúceho sekundárneho trhu s nesplácanými úvermi. Zabezpečiť účinný dohľad a presadzovanie, pokiaľ ide o rámec AML. Posilniť nebankový finančný sektor prostredníctvom účinného presadzovania dohľadu založeného na riziku, nedávno prijatých usmernení pre oceňovanie a dohľadu na úrovni skupiny. Implementovať pripravovaný plán na riešenie nedostatkov identifikovaných v rámci pre platobnú neschopnosť. Posilniť stabilitu odvetvia poistenia vozidiel, a to riešením problémov trhu a pretrvávajúcich štrukturálnych nedostatkov.

3. Zamerať hospodársku politiku súvisiacu s investíciami na výskum a inovácie, dopravu, najmä na jej udržateľnosť, vodohospodársku, odpadovú a energetickú infraštruktúru a energetickú účinnosť, berúc pritom ohľad na regionálne rozdiely, a zlepšiť podnikateľské prostredie.

([7]) Podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

4. Posilniť zamestnateľnosť prostredníctvom posilnenia zručností vrátane digitálnych. Zlepšiť kvalitu, relevantnosť pre trh práce a inkluzívnosť vzdelávania a odbornej prípravy, najmä v prípade Rómov a iných znevýhodnených skupín. Riešiť sociálne začlenenie prostredníctvom lepšieho prístupu k integrovaným službám zamestnanosti a sociálnym službám a účinnejšej podpory minimálneho príjmu. Zlepšiť prístup k zdravotníckym službám, a to aj znížením priamych platieb od pacientov a riešením nedostatku zdravotníckych pracovníkov.

V Bruseli 9. júla 2019

Za Radu
predseda
M. LINTILÄ